

De tweestatenoplossing waarop veel landen aandringen, is in Israël zelf onbespreekbaar. Stop dan met onderhandelen, zegt Jan Elshout.

Illustratie is keus van NRC redactie, niet van Jan Elshout

Met dit Israël zijn twee staten onmogelijk

Jarenlang wordt al gesproken over twee staten als oplossing voor het Israëlisch/Palestijnse conflict. Zelden wordt gekeken of daarvoor draagvlak bestaat, vooral in Israël. Voor de toepassing van internationale rechtsregels is dat niet beslissend, maar wel voor de vraag of die oplossing kan worden bereikt door onderhandelingen tussen de twee partijen.

Noch bij de Israëlische politieke partijen, noch in de publieke opinie, noch bij Netanyahu persoonlijk is steun te vinden voor 'twee staten'. Die oplossing zal op andere wijze moeten worden bereikt dan tot nu toe is nagestreefd.

Vrijwel alle programma's van Israëlische politieke partijen gaan uit van Groot-Israël, inclusief de Westoever. In de statuten van de grootste regeringspartij Likud, van premier Netanyahu, staat duidelijk dat Israël nooit een Palestijnse staat zal toestaan ten westen van de Jordaan. Palestijnen mogen hoogstens beperkte autonomie hebben in bepaalde gebieden. Ze hebben geen enkel recht op Jeruzalem of op de terugkeer van vluchtelingen. Nederzettingen, zowel op de Westoever als op de Golan, zullen worden uitgebreid.

Een andere grote partij, Yisrael Beiteinu, van minister Lieberman, blijft trouw aan de principes van het zionisme – Joodse immigratie en nederzettingen – en is de drijvende kracht achter meer wetten die Arabische inwoners van Israël discrimineren. Zo wil deze partij alleen volledige burgerrechten voor mensen die trouw zweren aan zionistische principes. De Arbeidspartij wil wel stoppen met grote, nieuwe nederzettingen, maar wil de meeste bestaande handhaven. Jeruzalem en diverse heilige plaatsen moeten voor altijd Israëlisch blijven.

De Shaspartij wil vooral het religieus-joodse karakter van de staat versterken. Bij geen van de regeringspartijen is een verwijzing te vinden naar de grenzen van 1967.

De grootste oppositiepartij is Kadima, vaak ten onrechte aangeduid als 'middenpartij'. In haar statuten staat duidelijk een „recht op geheel historisch Israël". Uit praktische overwegingen wil deze partij wel enkele gebieden afstaan aan Palestijnen. Andere oppositiepartijen willen vooral het Joodse karakter van de staat versterken.

Slechts enkele kleine partijen erkennen Palestijnse rechten. Zij bezetten slechts tien van de honderdtwintig Knessetzetels. Zij pleiten voor terugtrekking uit – bijna alle – bezette gebieden.

Het publiek denkt allerminst soepeler over dit soort kwesties. Een onderzoek van de universiteit van Tel Aviv liet zien dat een meerderheid weliswaar verklaart voor een tweestatenoplossing te zijn, maar zich verzet tegen elke concrete maatregel in die richting, zoals het verlaten van bezette gebieden, ontruiming van nederzettingen of de verdeling van Jeruzalem.

De onderzoekers wijten dit aan „decennia van brainwashing", waarin de jeugd nationale doelen heeft geleerd die begrip voor de andere partij uitsluiten. Mensenrechtenorganisaties die wijzen op onrecht jegens de Palestijnen, hebben nauwelijks bereik en worden steeds krachtiger onderdrukt door de Israëlische regering.

Van Netanyahu wordt beweerd dat hij zich in een rede op de Bar-Ilan Universiteit in juni 2009 zou hebben uitgesproken voor een tweestatenoplossing. Hij spreekt daarin vele malen van eeuwenoude Joodse rechten, maar nooit over Palestijnse rechten. Hij refereert slechts eenmaal aan een Palestijnse staat – als een mogelijkheid, niet als een na te streven doel. Uit zijn hele regeerperiode zijn geen andere verwijzingen bekend en hij geeft ook nergens invulling aan wat een Palestijnse staat zou moeten inhouden.

De Israëlische vredesvoorstellen na de conferentie in Annapolis passen bij de overheersende Groot-Israëlgedachte. Alle grote nederzettingen, Jeruzalem en de Jordaanvallei zouden Israëlisch blijven. Israël zou nog steeds de grenzen beheersen van de Palestijnse staat, evenals het

Israëlische voorstellen voor vrede passen bij de Groot-Israëlgedachte

luchtruim en de radiofrequenties, en militaire posten behouden. Deze voorstellen sluiten een levensvatbare Palestijnse staat feitelijk uit, ook doordat strategisch gelegen nederzettingen de continuïteit van die staat verbreken en de waterwinning beheersen. Van de regering van Netanyahu zijn zeker geen betere voorstellen te verwachten.

Van hun kant aanvaardden de Palestijnen de tweestatenoplossing wel. De Palestijnse regering heeft zich er vele malen mee akkoord verklaard. Zelfs Hamas toont bereidheid om Israël te aanvaarden binnen de grenzen van 1967.

Het is duidelijk dat in Israël geen draagvlak bestaat voor een tweestatenoplossing. Het Westen zal daarom moeten kiezen tussen het opgeven van die oplossing of die oplossing alsnog afdwingen, door druk op Israël. Uiteindelijk gaat het om de vraag of 'het recht van de sterkste' of de 'macht van het recht' zal overheersen. Nederland zou zich, met de hoofdstad van het internationale recht, moeten inzetten voor het laatste.

Ir. Jan Elshout (lid CDA) woonde enige tijd in het Midden-Oosten. Hij publiceert geregeld over het Palestijns/Israëlische conflict.

Een uitvoeriger uitwerking van dit artikel staat in het decembernummer van de Internationale Spectator.